

Program för KOKO Västra Nyland

Ansökan 25.9.2009
till arbets- och näringsministeriet

LÄNSI-UUSIMAA LAUKKAAN! – VÄSTRA NYLAND TILL GALOPP!

Tidsperioden för programförslaget 2010-2013 (4 år)

1. HUR PROGRAMFÖRSLAGET MOTSVARAR OMRÅDETS UTVECKLINGSMÅL.....	2
1.1. PROGRAMFÖRSLAGETS MOTIVERINGAR MED TANKE PÅ OMRÅDETS KONKURRENSKRAFT OCH BALANSERAD REGIONUTVECKLING	2
1.2. SPECIALISERING, STARKA SIDOR OCH KOKOS ROLL I ATT FÖRSTÄRKA DE STARKA SIDORNA.....	4
1.3. PROGRAMMETS MÅL	5
2. PROGRAMMETS ÅTGÄRDSHELHETER (TEMAN)	6
2.1. PROGRAMMETS ÅTGÄRDSHELHETER	6
2.2. OPERATIONALISERING AV ÅTGÄRDSHELHETER	11
3. KOKO – PLANERING OCH GENOMFÖRANDE	11
3.1. ETT LOKALT VERKSAMHETSOMRÅDE SOM BASERAR SIG PÅ FUNKTIONALITET OCH STRATEGISKT SAMARBETE	11
3.2. HUR AKTÖRERNA PÅ OMRÅDET DELTAR I BEREDNINGEN OCH FÖRBINDER SIG TILL ATT GENOMFÖRA PROGRAMMET	12
3.3. PROGRAMMETS ROLL INOM HELHETEN AV PROGRAMMÄSSIG UTVECKLING SAMT RELATION TILL LANDSBYGDSPROGRAMMET OCH ÖVRIGA UTVECKLINGSTRYCK	12
3.4. AKTÖRERNAS FÖRUTSÄTTNINGAR ATT REALISERA PROGRAMFÖRSLAGETS TEMAN.....	13
4. KOKOS VERKSAMHETSSÄTT SAMT VERKNINGAR PÅ JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN OCH HÅLLBAR UTVECKLING.....	13
4.1. PROGRAMMETS ANTECIPERINGS- OCH INLÄRNINGSFÖRMÅGA.....	13
4.2. PARTNERSKAP.....	14
4.3. BILDANDE AV NÄTVERK.....	15
4.4. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN.....	16
4.5. FRÄMJANDE AV EKOLOGISKT HÅLLBAR UTVECKLING	16
5. DELTAGANDE I NATIONELLA NÄTVERK OCH NATIONELLA PILOTNÄTVERK	16
6. FINANSIERING	17
BEDÖMNING AV KÖNSVERKNINGAR	18
1. KVINNOR OCH MÄN I VÄSTRA NYLAND.....	18
2. FÖRVERKLIGANDE AV KOKO VÄSTRA NYLAND.....	18
3. SPETSTEMAN.....	19
3.1. VÄLMÅENDE VÄSTRA NYLAND	19
3.2. TEKNOLOGISKA TILLÄMPNINGAR PÅ OMRÅDET	19
3.3. ANVÄNDARBASERAD SERVICE	20
4. GENOMSKÄRANDE UTVECKLINGSSARBETE	20

1. Hur programförslaget motsvarar områdets utvecklingsmål

1.1. Programförslagets motiveringar med tanke på områdets konkurrenskraft och balanserad regionutveckling

Programförslaget omfattar följande teman med tanke på tryggande och utvecklande av områdets konkurrenskraft:

- Att slå ihop resurserna på området
- Att rikta resurserna på området (fokusering) samt arbetsfördelning (allokering)
- Områdets förmåga att förnya sig (identifiering av utvecklingsbehov + åtgärder)
- Logistiska lösningar på området

Med tanke på balanserad regionutveckling satsar programförslaget på ekonomiskt, socialt och ekologiskt balanserad utveckling utgående ifrån dimensionerna för hållbar utveckling

- Tätorter/centra kontra landsbygd/glesbygd
- Olika språkgrupper, speciellt finsk- och svenskspråkiga
- Utvecklingen mellan olika generationer (åldersstruktur, också Digital Natives -generationen)

Västra Nyland har traditionellt varit ett starkt industrialiserat område, vars näringsstruktur nu kraftigt ändras mot service p.g.a. globalisering samt ändringar inom internationell finansiering. Den positiva befolkningsutvecklingen och arbetsplatsförsörjningen tillsammans med områdets logistiska läge och naturvärden möjliggör en gynnsam utveckling av konkurrenskraften som en del av metropolområdet.

Målet med programförslaget är att pröva genomföra och tillämpa också nya spirande idéer på området. Sådana experimentella element är bl.a.:

- Tvåspråkigheten som en konkurrensfördel (ingen kostnadsfaktor)
- Koncentration den nya Digital Natives -generationens behov
- Living labs -användarutgångspunkt som en del av vardagen
- "Ekobyggande" som ett omfattande begrepp som en del av samhällsplanering, men också som en fråga gällande livsstil.

Västra Nylands verksamhetsområde kunde som bäst bilda en verksamhetsmässig-strategisk helhet. Förutom de åtta kommunerna inom det nuvarande regioncentersamarbetet – Ingå, Hangö, Karislojo, Högfors, Lojo, Nummi-Pusula, Sjundeå och Raseborg – är det önskvärt att Vichtis ansluter sig till verksamhetsområdet. Kommunerna och företagen samarbetar för att främja områdets konkurrenskraft och välfärd med betoning på gemensam planering av markanvändning, boende och trafik, näringspolitik, yrkesutbildning och tryggande av tillgång till kompetent arbetskraft på området.

Det nuvarande stadspolitiska programmet för västra Nyland, AKO Västra Nyland, koncentrerar sig enligt den nationella riktlinjen på bredbasig näringspolitik, utvecklande av regional kompetensstruktur och innovationsverksamhet samt skapande av dragningskraftig verksamhetsmiljö. Resultaten av dessa utvecklingsåtgärder och fortsatt verksamhet ska tryggas inom KOKO-programmet i samband med uppbyggnaden av områdets konkurrenskraft. Programmet sammanslår näringspolitiken i de ekonomiska regionerna för Ekenäs och Lojo till en gemensam helhet inom vilken områdets tvåspråkighet ska beaktas som en resurs i ännu högre grad än tidigare.

AKO-programperioden 2007 – 2010 har förverkligats under ett gott konjunkturläge förutom de senaste månaderna. KOKO-programperioden inleds i ett exceptionellt svårt konjunkturläge, men enligt prognoserna förbättras konjunkturen mot slutet av perioden. Under KOKO-programperioden ska det också finnas mod och sensitivitet att planera på lång sikt och förverkliga de åtgärder som respektive period förutsätter.

Förutom utvecklande av klusterbaserade näringar har inom KOKO-programmet för västra Nyland beaktats utvecklingsarbete som stöder klustren för att stöda skapande av balanserade verksamhetsmöjligheter på området. Av dessa kan nämnas utvecklande av regional företagservice och företagsrådgivning, tryggnad av tillgång till kompetent arbetskraft, regionkommunikation och stödande av generationsväxling inom företag. Med tanke på balanserad utveckling inom området är det av betydelse att Hiisi- och Raseborgsområdena slår ihop sina resurser. På så sätt uppstår en tillräckligt stor skara av aktörer och mångsidiga företag från olika branscher som deltar i utvecklingsarbetet. Å andra sidan kan regionerna också specialisera sig på vissa branscher, vilket ytterligare balanserar konkurrenskraften på området, t.ex. metallbranschen i Högfors och turismverksamheten i Hangö.

Områdets konkurrenskraft förstärks av bildande av nätverk med metropolområdet som utgör en naturlig samarbetspartner för västra Nyland. Genom bildande av nätverk mellan företagsklustren i västra Nyland och klustren på metropolområdet förstärks näringslivet på området. De tvåspråkiga läroinrättningarna på området utgör en unik resurs för utvecklande av kompetens.

Siffrorna gällande pendling från området mot huvudstadsregionen är stora. Denna arbetskraftspotential kan i framtiden utnyttjas inom regionen bl.a. genom att utveckla möjligheterna till distansarbete. Pendling ökar också inom området när sysselsättnings- och besöksområdet förtätas.

Västra Nylands logistiska läge mellan den mångsidiga verksamhetsmiljön i huvudstadsregionen och det ekonomiska området i Salo gör det möjligt att utveckla området som boende- och arbetsmiljö.

Västra Nyland har följande partners:

Stor-Salo

- Speciellt samarbete kring regionstrategi, kunnande inom lantbruk och teknologi

Metropolområde

- Speciellt samarbete i anslutning till högskolor/teknologi samt förvaltning och finansieringspartners samt möjligheterna till den service som den urbana miljön erbjuder.

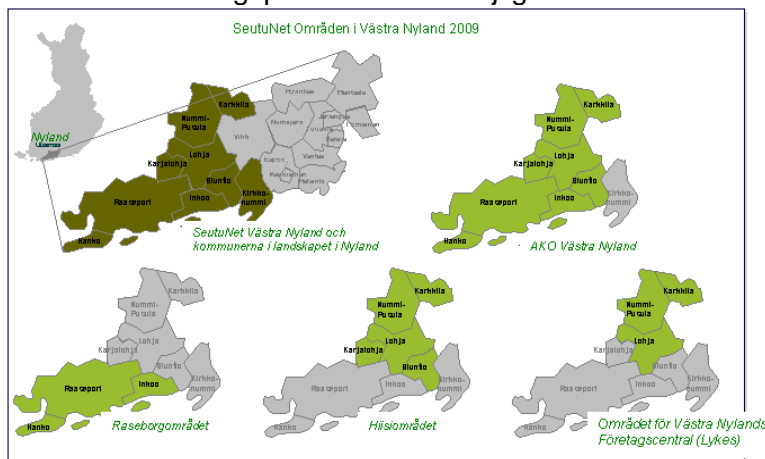

Bild 1 KOKO Västra Nyland, referensram
 Bilaga 1. Områdets nyckeltal

1.2. Specialisering, starka sidor och KOKOs roll i att förstärka de starka sidorna

KOKO Västra Nyland specialiserar sig på TRE delområden gällande utvecklande av konkurrenskraft

- Välmående Västra Nyland
- Teknologiska och miljöteknologiska tillämpningar på området
- Användarbaserad service

Antecipering, markanvändning, boende och trafik (MBT) samt utbildning/kompetens utgör genomskärande teman för utvecklandet av området. Objekten för satsningarna har valts så att de stöder utvecklandet av området efter lågkonjunkturen. Det är således inte fråga om några depressionsmediciner, utan äkta utvecklingsåtgärder.

Det unika utbildningsutbudet, den inledda planeringen och realiseringen av MBT samt kompetensen gällande anteciperings ses som områdets starka sidor inom de genomskärande teman.

En sammanfattning av de tre delområdena för utveckling i tabellen nedan:

SPECIALISERINGSTEMAN	STARKA SIDOR	KOKOS ROLL
Välmående Västra Nyland <ul style="list-style-type: none"> - VälmåendeWeklu - Kultur - Turism 	Kompetens, en omfattande skara av aktörer inom välmående och turism LOST och Karviainen	Att skapa fungerande nätverk
Teknologiska tillämpningar <ul style="list-style-type: none"> - materialteknik - intelligenta processer - miljöteknologi 	Processindustri (kemi, trädförädling, gjuterier) Teknogiindustri (maskin- och metallprodukter)	Att främja förmåga till förnyelse <ul style="list-style-type: none"> - öppet innovationskoncept - synkronisering av utbildning - antecipering
Användarbaserad service <ul style="list-style-type: none"> - konsumentservice - företagservice, b to b - offentlig service 	Handel, välmående Industriell affärsverksamhet inom service Rekreation och kultur	Att göra det möjligt att förnya a service, t.ex. Living Labs

De starka sidorna på området kartlades våren 2009 i samband med ett framtidsscenarioarbete. Som områdets starka sidor har lyfts fram läge och natur samt temahelheter i anslutning till historia, kultur och industritraditioner mot bakgrund av den mångsidiga befolkningsstrukturen. Möjligheter ansågs finnas inom turism, logisk, förnyande av industriella och offentliga strukturer, innehåll i anslutning till hantverk och skapande branscher samt utnyttjande av pendling.

Utredningen lyfte fram områdets möjligheter att utveckla konkurrenskraften bl.a. med tanke på planläggning, tvåspråkighet och företagsamhet. Kohesionen stärks genom satsning på samarbete mellan och inom kommunerna, samarbete mellan näringsliv, förvaltning, medborgaraktivitet, landsbygd och städer samt genom beaktande av den unga generationen (sk. digital natives). Områdets starka sidor kan utnyttjas genom att rikta utvecklingsverksamheten på områdets brand och identitet, bandet av metallteknologi som bildar nätverk, kemiindustri, turism och service som förnyas.

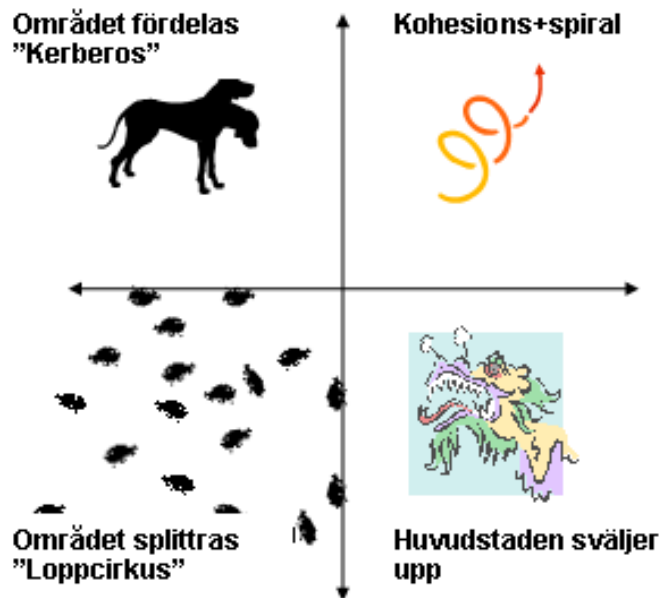
KOKOs roll är att stöda en balanserad utveckling av området och dess näringsstruktur och svara mot behoven av förnyelse i verksamhetsmiljön. KOKO tar fasta på utvecklande av ovan nämnda starka sidor, möjligheter och konkurrenskraft samt de olika delområdena av samarbete.

KOKO har således en betydande roll som en motor för det gemensamma utvecklingsarbetet och programmets finansiering fungerar som en ingångsättande satsning för de regionala utvecklingsöppningarna. KOKO stärker regionens egen förmåga och kompetens i att antecipera

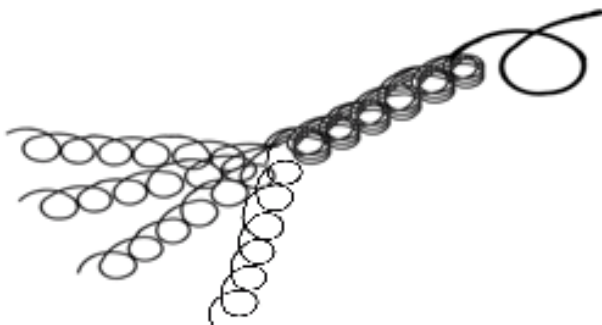
och uppnå regionalt centrala strategiska mål samt möjliggöra användning av utomstående experter. KOKO samlar aktörerna på området till nätverk och fungerar som en aktiv och opartisk plattform för utvecklande av regionalt samarbete.

1.3. Programmets mål

Programmets mål kan sammanfattas av de fyra utvecklingsalternativen med orden "en positiv kohesionsspiral". Alternativen framgår av bilden nedan.

Närmare betraktat är kohesionsspiralen ett starkt snöre med många fibrer; delvis ännu åtskilda.

Målet med KOKO-programmet för västra Nyland är att förbättra områdets konkurrenskraft enligt målet i det nationella programmet genom att koncentrera nyckelspetsarna för att åstadkomma resultat samt genom att samarbeta med grannområden och speciellt metropolområdet. Målet eftersträvas genom tätt samarbete mellan regionala nyckelaktörer samt med hjälp av åtgärder som stöder både klusterutveckling och verksamhetsförutsättningar.

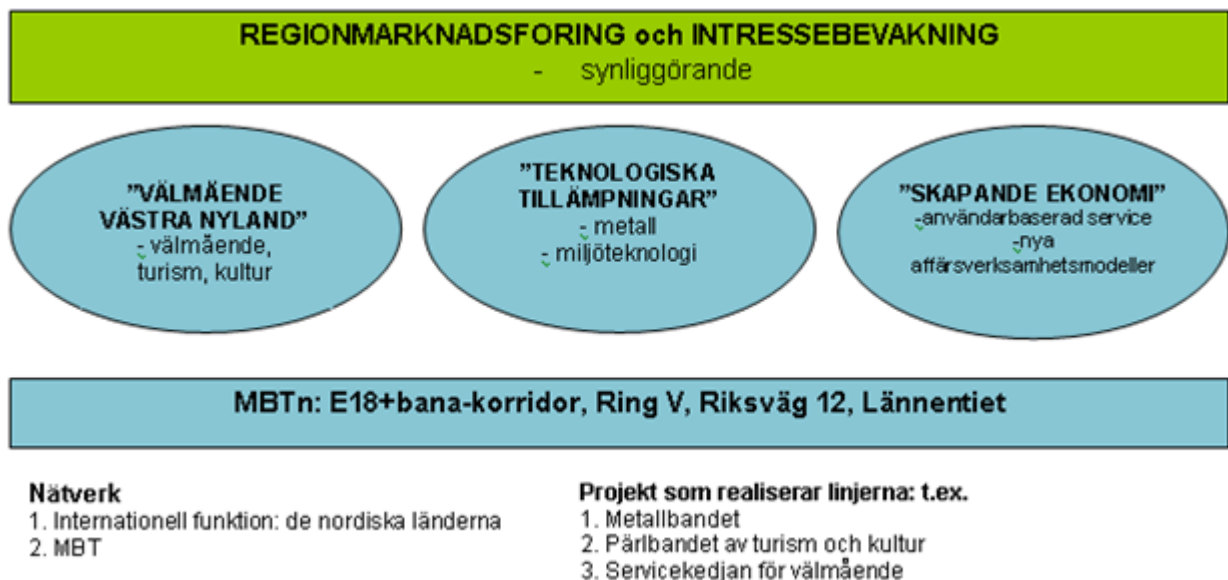
Programmets roll är att bistå i skapandet av ett enhetligt och vitalt ekonomiskt område, där invånarna, företagarna, läroinrättningarna och de andra aktörerna samt besökarna har möjligheter att fungera och vara företagsamma. Målen och uppföljningen organiseras som en del av programmet och tillsammans med aktörerna skapas ett gemensamt uppföljningssystem, i vilket ingår bl.a. återkommande enkät av barometertyp.

25.9.2009

Mål	Uppföljningskriterier
Välmående Västra Nyland	<ul style="list-style-type: none"> - skapande av klusternätverk och samarbete - flyttning vinst/förlust - underhållsindex - inledda projekt med Sitra/Tekes-finansiering
Teknologiska tillämpningar på området	<ul style="list-style-type: none"> - antalet arbetsplatser - nätverk av samarbete och underleveranser - GASELLI-företag - inledda projekt med Sitra/Tekes-finansiering
Användarbaserad service	<ul style="list-style-type: none"> - samarbete inom kommunal service - antalet kunskapsintensiva serviceföretag - tillväxtföretag inom servicebranschen - regional servicebarometer - inledda projekt med Sitra/Tekes-finansiering
Markanvändning, trafik, boende och näringar (MBTn)	<ul style="list-style-type: none"> - utvecklingsbilden gällande markanvändning - mark- och bostadspolitiska program - hur snabbt utvecklingskorridorer planläggs
Genomsökande utvecklingsarbete 1. Regionmarknadsföring 2. Anteciperingsarbete 3. Ungdom 4. Verksamhetsmiljön för företag	<ul style="list-style-type: none"> - imagebarometer, ryktbarhet, social media - regionalt anteciperingsystem - sysselsättningsläget bland ungdomar - Regionalt företagservicekoncept

2. Programmets åtgärdshelheter (TEMAN)

De spetsteman som producerades i samband med scenarioarbetet beskrivs i tabellen nedan. Åtgärdshelheterna och de genomsökande stödfunktionerna som förverkligar dessa beskrivs i det följande.

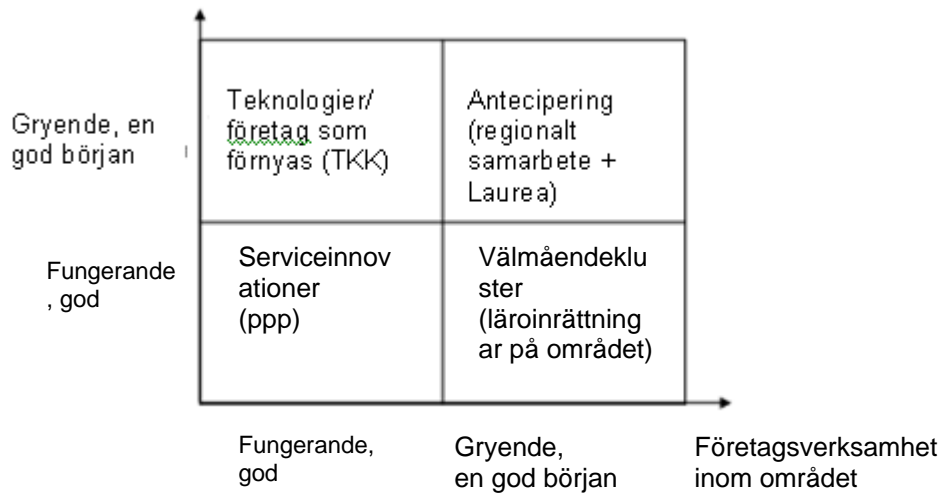

2.1. Programmets åtgärdshelheter

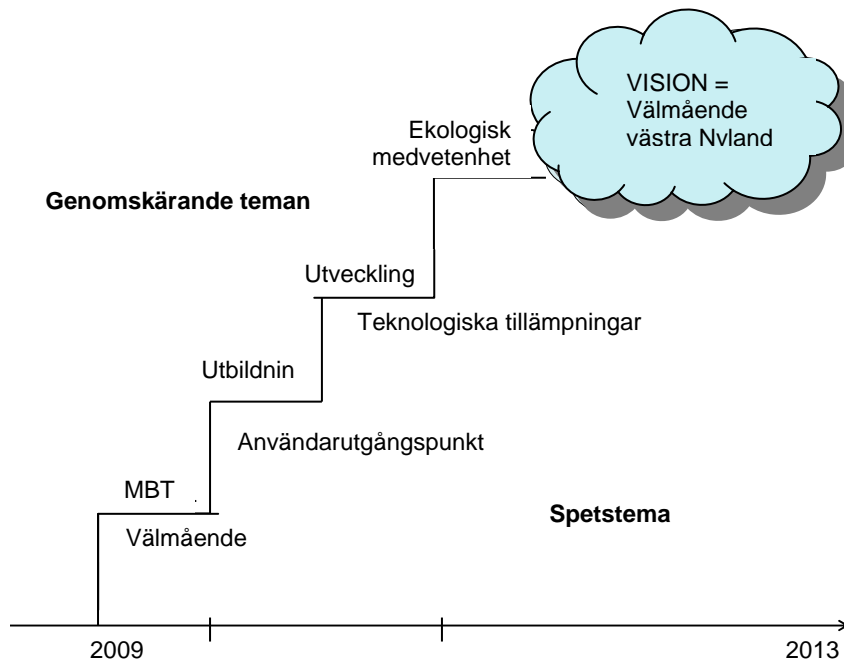
Åtgärdshelheterna har grupperats enligt valda spetsteman och de riktar sig således på utvecklande och stärkande av nya starka öppningar samt ett hållbart förnyande av redan befintliga starka öppningar. För alla dessa behövs information om kommande utvecklingstrender och ändringar. Efterfrågan och utbud ska mötas på marknaden ifråga om produkter, service och kunnande.

25.9.2009

Kompetens inom området

Åtgärdshelheterna bildar en kontinuitet mot visionen, en välmående västra Nyland, som är ett av spetsteman.

25.9.2009

Spetstema	Toimenpiteet	Områdets straka sidor
Välmående Västra Nyland	1. Företagsamhet inom välmående 2. Pärlbandet av turism – skapande branscher / kultur 3. Regionens image, trivsel, inläring / utbildning	Kompetens, en stor skara aktörer inom välmående och turism, LOST och Karviainen
Teknologista tillämpningar på området	1. Metallbandet Högfors - Hangö 2. Utnyttjande av miljöteknologi	Processindustri (kemi, träförädling, gjuterier) Teknologiindustri (maskin- och metallprodukter)
Användarbaserad service	1. Nya sätt att producera service / framtida kommunalservice, serviceproducenter som bilar kedjor 2. Stödande av företagsamhet, innovationsplattformar	Handel, välmående Industriell serviceaffärsverksamhet Rekreation och kultur
Genomskärande teman		
MBT	1. Utvecklingsbilden gällande markanvändning 2. Mark- och bostadspolitiska program	Kopplingar till ekologisk medvetenhet
Denomskärande utveckling	1. Systematisering av framtidsforumverksamhet 2. Ett gemensamt forum för företagserviceaktörer och företagare 3. Regionmarknadsföring 4. Sysselsättingsläget hos ungdomar	Kohesion
Utbildning	1. Ett garantisystem för utbildning av ungdomar 2. Koordinering av vuxenutbildning	Kompetens
Ekologisk medvetenhet	1. Kommunala anskaffningar 2. Skapande av miljöbarometer	Kopplingar till välmående

2.1.1. Spetsteman

2.1.1.1. Välmående Västra Nyland

I västra Nyland utförts gott forsknings- och grundläggande arbete för att utveckla den gemensamma regionala visionen från skapelseskedet till konkreta åtgärder. Kommunala beslutsfattare och aktörer som deltagit i AKO Västra Nyland -programmet och även närområden har börjat inse hur man med hjälp av tillsammans definierade åtgärder har börjat få till stånd fungerande nätverk som redan har igångsatt regionalt betydande åtgärder. Med kommunernas och städernas finansieringsandelar uppnås tack vare de gemensamma satsningarna större verkningar än genom att fungera enskilt och mot olika riktningar.

Välmående Västra Nyland är en temahelhet, vars åtgärder utgör en preciserad fortsättning på de starka sidor som konstaterats vara centrala i AKO-programmet. T.ex. med tanke på välmående- och naturturism är det viktigaste läget i närheten av metropolområdet. Inom KOKO-programmet kan skapas en ny stark image för västra Nyland som erbjuder riklig och mångsidig service och upplevelser inom turism, kultur och välmående. För turismens, kulturens och regionkommunikationens del har service redan produktifierats över kommungränserna. Detta arbete fördjupas mot gemensamt definierade mål inom KOKO. Åtgärderna förverkligas användarbaserat i nära samarbete mellan företag, kommuner och experter. Turismexperterna har redan ett bredbasigt nätverk som representerar hela regionen.

Välmående innebär också rationalisering av utbudet av välmående- och omsorgsservice på området. Som ett exempel på en väl fungerande organisering kan nämnas nätverket som den offentliga sektorn har skapat med privata serviceproducenter. KOKO erbjuder medel för att utvidga sådan god praxis till hela regionen. Samtidigt förnyas utbildningen inom välmåendebranschen så att den motsvarar nya behov. Den högklassiga och lätt tillgängliga omsorgsservicen som uppkommer kan erbjudas i samarbete också utanför området. I och med

konkurrenskraft och kvalitetsgaranti blir den verkligt lockande även för internationella marknader. Företagen inom de skapande branscherna har redan kartlagts av AKO. De identifierade utvecklingsembryona produktifieras vidare med stöd av KOKO.

2.1.1.2. Teknologiska och miljöteknologiska tillämpningar på området

Teknologiindustrin är underleverantörsbetonad i västra Nyland. Elektronikens andel av områdets teknologiindustri har minskat och produktionen koncentreras på metallindustrin. Ändringarna inom metallindustrin innebär ökat utbildningsbehov för anställda i och med nya uppgifter och ny tillverkningsteknologi. Inom AKO Västra Nyland kartläggs som bäst kompetensbehovet inom hela västra Nylands område. På basis av kartläggningen dras riktlinjer för inriktningarna inom yrkesutbildningen på området.

I västra Nyland finns hundratals små mikroföretag, bland vilka kan hittas tillväxtföretag för att förnya näringsstrukturen på området. Ett av KOKO-programmets viktigaste uppgifter är att identifiera potentiella tillväxtföretag och stöda deras verksamhet. Förutom regional företagservice behövs väl utbildad arbetskraft samt verksamhetsutrymmen för företagsetableringar.

Miljöteknologin utgör en bransch som utvecklas och utvidgas, men som tillsvidare är rätt liten i i västra Nyland. Med tanke på utnyttjande av miljöteknologi utgör västra Nyland ett logistiskt bra område. Som en del av programmet söks lösningar för att få teknologiföretag till området.

2.1.1.3. Skapande ekonomi – användarbaserad service

Användarbaserad service riktas till konsumenter, företag och offentlig sektor. Bland de starka serviceformerna som riktas till konsumenterna på området kan nämnas handel och välmåendeservice samt rekreation och kultur. På företagsservicesidan är det fråga om kunskapsintensiv service speciellt inom sektorn för små och medelstora företag. Affärsverksamheten inom industriservice växer också i övrigt. Inom service betonas kundutgångspunkt och användarvänlighet. Med KOKO-programmets stöd är det för avsikt att förnya bl.a. konceptet av kommunal service genom att tillämpa t.ex. Living Lab -verksamhet dvs. genom att ta involvera användarna i utvecklingsarbetet.

I västra Nyland finns en tradition inom hantverk med anslutande företagsamhet. Företagsamhet inom hantverk, formgivning, design och konst bildar en ryggrad för de skapande branscherna, på vilken det är möjligt att bygga ett unikt kluster för skapande branscher.

2.1.2. Genomskärande utvecklingsarbete

2.1.2.1. Regionmarknadsföring

Enligt resultaten för imageutredningen och framtidsscenarioarbetet behöver verksamhetsområdet en egen image samt åtgärder som gör området synligt speciellt utanför området samt för aktörer som redan fungerar på området. Målet med regionmarknadsföring är att skapa denna enhetliga image för området, öka områdets anseende, erbjuda ett synligt och dragningskraftigt alternativ för objektgrupper inom boende, företagande och turism samt skapa en regionbrand som stärker områdets inre kohesion och en regionidentitet med sina förenande verkningar. Den kommande ramplanen för marknadsföringskommunikation innehåller nödvändiga åtgärder och en uppföljningsplan som består av årliga rapporter om uppföljning av media och image.

2.1.2.2. Antecipering

Området utvecklas med tanke på framtiden. Det gemensamma utvecklingsarbetet förutsätter en gemensam vision om framtiden, dvs. en vision, enligt vilken utvecklingsåtgärderna riktas och

25.9.2009

dimensioneras. Åtgärderna tidsplaneras och resurseras utgående ifrån anteciperings som preciseras fortgående, samt med alternativa scenarion i bakgrunden. För framtida osäkerhet

behövs flexibilitet i strategierna samt funktionssmidighet. Framtidsforumverksamheten som inletts på området fortsätter inom KOKO-programmet och som en del av den skapas också ett regionalt anteciperingsystem med hjälp av vilken t.ex.

- kartläggs företagets kommande kompetensbehov (kvalitet, kvantitet)
- bedöms öppningar gällande kompetens och kunnande ifråga om utbildningsutbudet och efterfrågan på kunnig arbetskraft, men också ifråga om attityder
- utvecklas en servicebarometer för att förutse servicebehov (kvalitet, kvantitet) och
- bedömningar gällande miljöns tillstånd tillämpas för konkreta åtgärder.

Anteciperingsarbetet utförs i samarbete med motsvarande verksamhet i närregionerna (Stor-Salo, Kuuma-kommunerna) och även med nationella aktörer inom prognostisering. Anteciperingsystemet utvecklas till ett öppet framtidsforum som en del av KOKO-programmet.

2.1.2.3. Aktivering av ungdomar

Ungdomarna ska beaktas speciellt som framtidsbyggare och inom KOKO-programmet genomförs olika aktiveringsåtgärder. Det regionala ungdomsforumet samlar ihop pågående åtgärder och startar nödvändiga tilläggsåtgärder. Ungdomarnas sysselsättningsläge förbättras och de stärks socialt och uppmuntras till företagsamhet t.ex. med hjälp av projektet UngFöretagare. Avbrytande av studier förebyggs genom att skapa ett utbildningsgarantisystem. Dessa delåtgärder utvidgas och kompletteras genom att utveckla nya arbetsredskap som baserar sig på omedelbart ingripande i samarbete med kommuner, läroinrättningar, läroanstalter, arbetskraftsförvaltning, den tredje sektorn samt företagsvärlden.

Denna Digital Natives -generation behärskar användningen av social media, vilket ska beaktas vid utvecklande av kommunikationsmedlen.

2.1.2.4. Kompetens och inläring

Kompetens, inläring och nödvändig utbildning genomgår som bäst ett brytningsskede. Under industrins tillväxt kunde utbildningen förutses bättre, men övergången till färre och mera krävande industriarbetsplatser samt ökningen av service gör kompetensbehoven mera mångfacetterade.

Det finns rikligt med yrkesutbildningskapacitet på olika nivåer på området. Målet är att rikta kapaciteten mot kommande behov på området i samband med KOKO-programmet. Anteciperings- och företagsforumen är till hjälp i detta arbete.

2.1.2.5. Utvecklande av verksamhetsmiljö

MBTn – markanvändning, boende och trafik i kontexten av utvecklande av näringar

Det gemensamma MBT-samarbetet som inletts på hela området stöder det regionala utvecklandet av näringar samt en balanserad regionstruktur. I början koncentreras arbetet på det mark- och bostadspolitiska programmet och sedan på strukturmodellen för västra Nyland (*Bilaga 2. Ramprogrammet för MBT-strukturmodellarbete*). Målet är att utvidga MBT-samarbetet mot näringslivet. Inom MBTn-planeringen beaktas från första början synvinklar gällande hållbar utveckling.

Stödåtgärder gällande företagsamhet

Utvecklandet av Regional Företagsservice på området baserar sig på ett avtal från år 2005 mellan offentliga organisationer som betjänar företag. Enligt avtalet fick Västra Nylands Företagscentral Ab koordineringsansvaret gällande service. Som en del av programmet AKO Västra Nyland byggdes år 2008 en portal för regional företagsservice, Yrittäjän Navigaattori, i

nära anslutning till den nationella FöretagsFinland.fi -portalen. Under Yrittäjän Navigaattori fungerar för närvarande 15 organisationer som erbjuder olika former av service för företagen i regionen. Det elektroniska arbetsbordet (Sähkökäsä) fungerar som en informationskanal för dessa organisationer. Målet är att samla alla aktörer som erbjuder service för företag på området med i Regional Företagsservice

2.2. Operationalisering av åtgärdshelheter

2.2.1. Regionforum

Forumet samlas årligen och kommer att utgöra en regelbunden del av förverkligandet av områdets program för anteciperad och program.

2.2.2. Teman

Välmående Västra Nyland
Teknologiska tillämpningar på området
Användarbaserad service

2.2.3. Genomskärande utvecklingsarbete

Teman samt utvecklingsarbetet som stöder teman förverkligas genom projekthelheter. Detta utförs av representanter för aktörer och köpservice på området. De branschvisa expertgruppernas arbete stöder klusterutvecklingen och utgör en del av förverkligandet av verksamhetslinjerna temavis.

Regionala aktörer förutom deltagarkommunerna:

Västra Nylands Företagscentral Ab, Hangö udds utvecklingsbolag Ab, Raseborgs Näringscentral Ab, Västra Nylands Nyföretagarcentral rf, Sydspetsens Nyföretagarcentral rf., Västra Nylands Företagskuvös Ab och Raseborgs Företagskuvös Ab, Västra Nylands Handelskammare rf., Helsingin seudun kaupakamarin Luoteis-Uudenmaan kaupakamariyksikkö, Nylands TE-central, Arbetskraftsbyrån i västra Nyland, Finnvera Abp:s, regionkontor i Nyland, Tekes - utvecklingscentralen för teknologi och innovationer, Ykkösakseli ry och Pomoväst.rf., Länsi-Uudenmaan Yrityskummit, Nylands Svenska Lantbrukssällskap r.f. ProAgria ry, Länsi-Uudenmaan koulutus kuntayhtymä och Axxel Utbildning Ab, Aikuiskoulutuskeskus Innofocus och Lärkkulla Stiffelsen, Laurea-ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Novia-Novium och Kanneljärven opisto.

3. KOKO – planering och genomförande

3.1. Ett lokalt verksamhetsområde som baserar sig på funktionalitet och strategiskt samarbete

Västra Nyland utgör en enhetlig geografisk helhet och ett strategiskt verksamhetsområde som har likartade utvecklingsutmaningar som huvudstadsregionen. Regional utveckling har förverkligats tillsammans under programperioden 2002 – 2006 under namnet Hiisi-pilot och utvecklingsprogrammet Raseborg med tyngdpunkt på utvecklande av kommunal service och samarbetsnätverk. Från början av programperioden 2007 - 2010 har realiserats det gemensamma regioncenterprogrammet för dessa områden, Ako Västra Nyland, med betoning på utveckling av näringar, företagens verksamhetsförutsättningar och verksamhetsmiljö.

Inom verksamhetsområdet för de 11 kommunerna skedde kommunsammanslagningar från början av år 2009, då Karis, Pojo och Ekenäs bildade Raseborgs stad och Sammatti gick samman med Lojo. Det finns ytterligare ett beslut om att Karislojo går samman med Lojo från början av år 2013. De nuvarande kommunerna är således Hangö, Ingå, Karislojo, Högfors, Lojo, Nummi-Pusula, Sjundeå och Raseborg. Befolkningsutvecklingen på området är positiv och det

totala antalet invånare är ca 105 000. Det har föreslagits att Vichtis som fungerar i strategiskt samarbete med området och ansluter sig tätt till samarbetsområdet ska gå med i programhelheten, varvid programområdet skulle ha ca 132 000 invånare.

3.2. Hur aktörerna på området deltar i beredningen och förbinder sig till att genomföra programmet

KOKO är en tvådelad beredningsprocess som erbjuder ett redskap för att granska områdets kohesion och konkurrenskraft. Arbetet har koordinerats av Västra Nylands Företagscentral Ab samt en verksamhetsgrupp bestående av AKO:s kommundirektörer. Svaret gällande det beredande skedet behandlades efter AKOs styrgruppsbeslut i kommunerna redan hösten 2008.

Det egentliga programarbetet har startats genom ett omfattande framtidsscenarioarbete, inom vilket har granskats områdets nuvarande tillstånd, i vilken riktning och hur området vill fortsätta, områdets starka sidor och olika val samt engagemang med hjälp av metoder som lockar till deltagande. I samband med framtidsscenarioprocessen har producerats material och arbetet har kompletterats i samband med utarbetandet av KOKO-programdokumentet. *Bilaga 3. Framtidsscenario - slutrapport*

I KOKO-beredningsprocessen har deltagit aktörer och beslutsfattare, ledande förtroendevalda och tjänsteinnehavare, läroinrättningar, representanter för företagsorganisationer och företag, ungdomsfullmäktige, representanter för den tredje sektorn även från landsbygdsutvecklingens verksamhetsområde samt personal från företagservicecentraler. Skilda förhandlingar har också förts med representanter för närområden, såsom Salo-regionen, Hyvinge-Riihimäki-regionen, huvudstadsregionen samt Vichtis och Kyrksläotts kommuner. Området har deltagit i det nationella projektet för att finna regionernas starka sidor. Styrelsen för Västra Nylands Företagscentral Ab fattade ett beslut 11/2008 om att centralen är redo att administrera programmet enligt den tidigare AKO-modellen. Deltagarna – kommunerna, finansierarna och företagscentralerna – förbinder sig att genomföra programmet genom att delta i styrgruppens och arbetsdelegationens arbete samt genom att delta i utvärderingen. KOKO-programmet behandlas av förtroendeorganen i alla kommuner i juni 2009 för att säkerställa kommunernas deltagande. *Bilaga 4. Processen.*

3.3. Programmets roll inom helheten av programmässig utveckling samt relation till landsbygdsprogrammet och övriga utvecklingsinstrument

KOKO-programmet samlar åsikter från området under en gemensam paraply. Visionen för Nylands landskapsprogram har som mål att öka välfärden och konkurrenskraften i metropollandskapet. KOKO-programmets spetsteman Välmående Västra Nyland, Teknologiska och miljöteknologiska tillämpningar på området och Användarbaserad service realiserar detta mål. Realiseringen av KOKOs tyngdpunktsområden beaktar utveckling av näringar, boende, välmående, kunnande, regionstruktur och trafik samt miljö och infrastruktur i linje med landskapsprogrammet. För att uppnå KOKOs mål utgör åtgärderna en del av landskapsprogrammets TOTSU-plan och området deltar årligen i utarbetandet av det gemensamma dokumentet. KOKO-programarbetet utgör en del förverkligandet av landskapsplanen, men det fungerar också mot landskapsplanen som ett forum som för med sig nya öppningar speciellt inom framtidsforumarbetet.

Aktörer i anslutning till finansiering av företag och utvecklingsprogrammen inom de nationella utvecklingsinstrumenten, såsom Tekes, Sitra och Sekes, deltar i utvecklandet av området och därigenom förverkligandet av KOKO-programmet. Målet under programperioden är att delta

aktivare i realiseringen programmet för kompetenscentra (Oske) samt i arbets- och näringsministeriets innovationsnätverk.

3.4. Aktörernas förutsättningar att realisera programförslagets teman

Koordinering och styrning

För koordineringen och styrningen av programmet för KOKO Västra Nyland svarar en styrgrupp som förutom förtroendevalda också består av representanter för finansörer och näringsliv. Verksamhetsgruppen Tory består av kommundirektörer och representanter för näringsliv. Ärendena som bereds under verksamhetsgruppens ledning föredras av en projektchef och rapporteras vidare till övriga parter.

De ansvariga för genomförande av åtgärderna inom verksamhetslinjerna och projektchefen bildar en arbetsgrupp, vars arbete rapporteras till verksamhetsgruppen och vidare till styrgruppen. De branschvisa expertgruppernas arbete stöder klusterutvecklingen och utgör en del av realiseringen av verksamhetslinjerna. Förutom projektchefen behövs projektvisa anställda och/eller aktörer för att garantera realiseringen av projekten. Verksamheten sker i form av nätverkssamarbete, i vilket deltar läroinrättningar, den tredje sektorn och representanter för företagscentraler. För att garantera tanken om ekologisk hållbarhet stärks arbetsgruppen med en representant för medborgarorganisationer. Till verksamhetsnätverket ansluts också kontakter till Tekniska högskolans institut för miljöteknik och institutet för miljövetenskap vid Helsingfors universitet.

Som en ny detalj har det ansetts nödvändigt att samla alla aktörer på området till ett Regionforum som samlas årligen för att dra riktlinjer för områdets utvecklingshelheter med beaktande av offentlig och privat sektor, den tredje sektorn och utbildningssektorn. Avsikten är att också anteciperings genomförs som en del av detta.

Programmet operationaliseras mera ingående vid kommundirektörernas tory-möten. Vid möten bestäms vilket ansvar respektive kommun / någon annan aktör har för programmets olika delar och överenskomms, vem som ser till att samarbetet löper ifråga om olika ärenden. Genom cirkulering av ansvar ökas också kohesionen.

4. KOKOs verksamhetssätt samt verkningar på jämställdhet mellan könen och hållbar utveckling

4.1. Programmets anteciperings- och inlärningsförmåga

KOKO-programmets för västra Nyland inlärningsförmåga baserar sig på utvärderingen av verksamhetens resultat ur tre synvinklar: självutvärdering, utvärdering som utförs av andra program samt yttre utvärdering. Självutvärderingen baserar sig på dokumenterad utvärdering som utförs av verksamhets- och styrgrupperna samt projekt som stöds av KOKO-programmet. I fråga om den andra synvinkeln samarbetar västra Nyland med Salo-regionen speciellt gällande teman kommunserviceinnovationer och utvecklingskorridorer. Yttre utvärdering utförs på program- och åtgärdshelhetsnivå.

Målet med utvärderingarna är att utreda KOKO-programmets effektfullhet och speciellt identifiera och lära sig att tillämpa den bästa praxisen. Också aktivt deltagande i nationella nätverk stöder målet om inläring.

Framtidsforumarbetet kommer att utgöra en regelbunden del av anteciperingen på området och programmets genomförande och verksamhetssätt baserar sig på den information som erhålls från forumet samt från utredningar som pejar framtiden på området.

25.9.2009

Västra Nylands område är en av föregångarna gällande regional företagsrådgivning. Företagsutvecklingen och rådgivningen stöds på flera sektorer av aktörer som bildat nätverk sinsemellan. Med hjälp av KOKO-programmets åtgärder garanteras enhetlig praxis och kvalitet inom den regionala företagsrådgivningen. Från företagen får nätverket av aktörer information om behov och god praxis, som den med klientens tillstånd kan sprida vidare till andra aktörer. I detta arbete hjälper bl.a. Yrittäjän Navigaattori.

När företagens nyckelpersoner bekantar sig med andra aktörer i regionen i samband med de gemensamma processerna för utvecklande av KOKO-programmets kluster, lär de sig att arbeta tillsammans för betydelsefulla innehåll. Som ett nätverk får aktörerna också mångsidig nytta av att fungera tillsammans utanför sin egen kärnkompetens, såsom kompetens inom anskaffning, IT-kunnande och internationalisering. Nätverket lär sig tillsammans genom att ge och ta emot information. På så sätt lär sig alla aktörer, såsom utvecklare, finansiärer, den offentliga och privata sektorn samt producenter av utbildning att lita på att målinriktat utvecklande är till nytta för regionen.

Det finns flaskhalsar ifråga om kompetens på arbetsplatserna och i alla skeden av företagens livscykel. KOKO-programmet för västra Nyland utför koordinerande arbete för att synliggöra kompetensbehoven. Samtidigt pejar programmet behoven mot övriga områdenas KOKO-åtgärdshelheter och det regionala nätverket erbjuder behovsbaserade anslutningsmöjligheter till övriga nationella och internationella projekt inom utbildning, utveckling samt olika teman.

Kompetensen ska garanteras i alla skeden av företagsamhet. En fortgående utvecklingsprocess gällande kompetens genomförs inom KOKO-projektets alla kluster. Kompetensen granskas hos dem som planerar att bli företagare, dem som inleder sin verksamhet, företagare i olika skeden samt företagens personal. Genom åtgärderna inom programmet erhålls de bästa redskapen för kartläggning, utvecklande och mätning av kompetens, vilka erbjuder möjligheter till arbete och säkerställer regionens konkurrenskraft. Också företag som flyttar till området, den nya generationen som söker sig till arbetslivet, företag som byter bransch eller affärsidé samt företagare som avstår från affärsverksamhet upptäcks inom KOKO-programmets nätverk av regionala aktörer. Dessa företag sammanförs så att det uppstår synergifördelar.

Kompetensbehoven tillfredställs genom samarbete med regionala läroinrättningar, specialiserade utbildare, arbetskrafts- och näringscentraler samt projekt som stöder utbildning, såsom PK-PRO-utbildningsprogrammet som förvaltas av Västra Nylands Företagscentral Ab. KOKO-programmet erbjuder gemensamma forum för att säkerställa balanserad och enhetlig verksamhet, och sätter igång åtgärder gällande behov som uppdagas och utvecklas.

4.2. Partnerskap

På området finns samarbetstraditioner t.ex. ifråga om organisering av yrkesutbildning, samorganisationer ifråga om räddningsverk, socialjour och avfallsbolag. Med tanke på genomförandet av KOKO-programmet är det väsentligt med ett samarbete mellan de två näringsbolagen på området genom partnerskapsavtal. Västra Nylands Företagscentral Ab och Raseborgs Näringscentral Ab kompletterar varandra områdesmässigt. Övriga partners är olika organisationer inom näringsliv, såsom handelskamrar, företagarföreningar och nätverket av nyföretagarcentraler. Bland partnerskap med läroinrättningar ska speciellt beaktas samarbetet mellan yrkeshögskolorna Novia och Laurea samt avtalen om utbildningsutbud. Också representanter för den tredje sektorn kommer att vara partners inom programverksamheten, varvid medborgarorganisationerna aktiveras till att delta i regionutvecklingen t.ex. inom delområdet miljöteknologi: egnahemsföreningar, fjärrvärme och avfallshantering.

25.9.2009

Företagens och de offentliga aktörernas partnerskap konkretiseras i samband med förverkligandet av temat Användarbaserad service, t.ex. nya sätt att producera kommunal service. Verksamhetssättet som baserar sig på partnerskap fastställs genom intentionsavtal.

4.3. Bildande av nätverk

Målet med bildande av nätverk är att få tilläggsvärde genom effektivitet och inläring samt resurser för åtgärder som förverkligas på verksamhetsområdet. Bildandet av nätverk innebär både programbaserad verksamhet och konkreta projekt som förverkligas. Området är också öppet för nya öppningar som uppkommer under programperioden. Nedan några aktuella riktlinjer:

På metropolområdet har det ansetts viktigt att skapa samarbete mellan KOKO-områdena Stadsprogrammet för huvudstadsregionen, den ekonomiska regionen för Hyvinge-Riihimäki, Kuuma-området samt Ako Västra Nyland. De slutliga samarbetsprojekten tar form under processens gång och realiserar metropolområdets konkurrenskraftstrategi.

Inom metropolsamarbetet framhävs samarbetsnätverken med Esbo på flera olika sätt. Esbo utgör en del av västra Nyland i många avseenden. Med Esbo stad kan samarbetas bl.a. kring stadsbana, turism och välmående. Vetenskaps- och teknologisamfundet på Otnäs-Alberga-området har mycket att erbjuda för västra Nyland.

Regioncenterprogrammet för den ekonomiska regionen Hyvinge-Riihimäki utgör en naturlig partner för utvidgande av tillämpning av miljöteknologi i västra Nyland bl.a. genom läroinrättningsamarbete mellan Novia, Laurea och Sykli.

Inom områdets MBT-projekt fortsätter marknadsföringen av kustbanan och stamväg 51 tillsammans med Kyrkslätt som ansluter sig till huvudstadsregionens programområde. Verksamhetsområdet ansluts till den ekonomiska regionen för Hyvinge-Riihimäki genom det pågående Ring V -utvecklingsarbetet, som fortsätter genom Kuuma-området till Borgå. De fortsatta åtgärderna ifråga om den pågående utredningen gällande elektrifieringen av Hangö-Hyvinge -banan förverkligas under KOKO-programperioden. Europavägen 18 och det anslutande utvecklandet av västbanan i sitt första skede som en sk. stadsbana från Esbo via Vichtis till Lojo ansluter området till huvudstadsregionen.

Samarbetet mellan regionerna har diskuterats också över landskapsgränserna. T.ex. Salo-regionen och västra Nyland samarbetar inom intressebevakning och marknadsföring ifråga om E18-utvecklingskorridoren och Esbo-Lojo-Salo -banan. Med Salo-regionen samarbetas också ifråga om utvärdering.

Området ska speciellt beakta att Högfors har likadana behov som Forssa-regionen gällande intressebevaknings- och marknadsföringsarbetet för att förbättra "Industrileden", eller riksväg 2 eller Björneborgsvägens utvecklingskorridor i sin helhet.

Som samarbetsparter för landsbygdsområden fungerar fortfarande Pomoväst och YkkösAkseli ry genom Leader-verksamhetsgrupparbete.

Området har deltagit i nationella temanätverk inom teman för innovation och kompetens, välmående och kultur. Under KOKO-programperioden fortsätter området arbetet inom nätverken Innovationsmiljöer, Välmående samt Skapande branscher samt inom kultur- och prognostiseringsnätverk.

4.4. Främjande av jämställdhet mellan könen

Främjande av jämställdhet mellan könen inom programmet är inskrivet i dokumentet. Själva utvecklingsspetsarna riktar sig på bred front till olika näringar och vid val av aktörer fästs uppmärksamhet vid att båda könen har jämställda möjligheter att delta i arbetet. De traditionella skillnaderna mellan könen på olika sektorer jämnas ut speciellt genom att ungdomar involveras i utvecklingsarbetet.

Fördelningen mellan könen inom verksamhetsområdet granskas bl.a. ifråga om befolkning, arbetskraft, utbildningsnivå, företagare, näringsstruktur och pendlare under programperioden 2010 - 2013. Framhävandet av områdets arbetsplatsförsörjning och lösningarna gällande närlogistik främjar också jämställdhet och gör det möjligt att kombinera arbete och familjeliv för båda föräldrarna.

I sammansättningen av KOKO-programmets styrgrupp beaktas anvisningarna gällande jämlikhet mellan förtroendevalda. *Bilaga 5. Utvärdering av könsverkningar*

4.5. Främjande av ekologisk hållbar utveckling

Utvecklingsspetsarna inom KOKO-programmet för västra Nyland innehåller en ekologisk synvinkel, såsom nya teknologiska tillämpningar och speciellt miljöteknologi. Resultaten för CO₂-kartläggningen på området kan tillämpas vid bedömning av verkningar av olika alternativa åtgärder.

Förutom KOKO-programmet stöder kommunala klimatstrategier med åtgärdsförslag arbetet för att ändra attityderna för hållbar utveckling på området. Också det gemensamma MBTn-arbetet på området koncentrerar sig i första hand på att täta samhällsstrukturer genom att utarbeta en utvecklingsbild för markanvändning samt mark- och bostadspolitiska program. På området söks nya innovativa lösningar som sänker belastningen på vattendrag från jordbruk. Inom programmet främjas också växelverkan mellan landsbygd och städer bl.a. genom att beakta utvecklande av närmat och närturism samt service för välmående inom arbetslivet på området. *.Bilaga 6. Utvärdering av miljöverkningar*

5. Deltagande i nationella nätverk och nationella pilotnätverk

Nationella nätverk:

I Välmående

Spets temat för området är "Välmående Västra Nyland" och omfattar också kultur. Också temanätverkets utvecklingspiloter utgör ett stöd för området. Också helheterna som ingår i HYVÄ-projekt konceptet beaktas på området.

II Innovationsmiljöer

Programområdet satsar på förbättrande av regionernas inre kohesion och konkurrenskraft dvs. utvecklande av samarbete, nätverk och partnerskap och olika innovationsmiljöer. Inom Användarbaserad service tillämpas ett öppet innovationskoncept, t.ex. av typ Living Labs. Till detta ansluter sig också det öppna regionnätverket.

Pilot-projekt:

I MBT-samarbete

I utvecklingshelheten gällande markanvändning, boende och trafik på området ingår också synvinklar gällande etablering och utveckling av olika näringar samt samarbete över

25.9.2009

regiongränserna. Nätverksarbetet gällande den nationella MBT-piloteringen och speciellt nätverksarbetet med närregionerna skapar tilläggsvärde.

II Tursim

Turispiloten i anslutning till områdets spetsprojekt "Välmående Västra Nyland" för med sig fördelarna av den nationella dimensionen och nätverket. De skapande branscherna ansluter sig starkt till detta.

III Internationalisering

Västra Nyland utgör ett potentiellt intressant objektområde i de Nordiska länderna, speciellt i Sverige. Om piloterna har andra likartade områden är samarbete genom nätverk att föredra. (Finland-Sverige – tvåspråkigheten är en konkurrensfördel – Benchmarking gällande lyckade "språkbad".) Också Ryssland, Estland och Tyskland är intressanta parter, speciellt ifråga om turismmarknadsföring.

Deltagande i nationella nätverksteman och pilotnätverk preciseras i samband med beredningen av det nationella KOKO-programmet.

6. Finansiering

Uppskattad ram 580 000 € av vilket 50 % från kommunerna = 290 000 € dividerat med antalet invånare

Nuvarande område, invånare	105 000 = 2,77 euro/invånare
Utvidgat område, invånare	132 000 = 2,20 euro/invånare

Av denna totalsumma används 100 000 €/år för koordinering och 480 000 €/år för utvecklande av programhelheten

Ram för fyra år:

Finansiär	€ per år	€ totalt 2010 - 2013
Arbetskrafts- och näringsministeriet	290 000	1 160 000
Kommunerna	290 000	1 160 000
Totalt	580 000	2 320 000

Bedömning av könsverkningar

1. Kvinnor och män i västra Nyland

Befolkningen i västra Nyland bestod av 105 600 personer år 2008, 53 300 kvinnor och 52 300 män. I de yngre årsklasserna finns det något flera män, som minst är kvinnornas andel av befolkningen vid 20-24 år (46 %). I de äldre åldersklasserna ökar antalet kvinnor så att 68 % av personer över 80 år är kvinnor.

Enligt statistiken från år 2007 har 59 % av de 15 år fyllda västnylänningarna någon examen efter grundskolan. Kvinnor är i genomsnitt något mera utbildade än män. Av personer med den lägsta högskolenivån är 58 % kvinnor och den högsta högskolenivån 54 %. Av personer med examen på forskarutbildningsstadiet är dock endast 38 % kvinnor.

Den sysselsatta arbetskraften i västra Nyland bestod av ca 49 000 personer år 2007 och antalet arbetslösa var ca 3 000. Kvinnornas andel av både sysselsatta och arbetslösa var ca 48 %. Arbetslöshetsprocenten var ca 5,8 % hos både män och kvinnor. Den största sysselsättaren av kvinnor var hälso- och socialvårdsservice, som sysselsatte ca 6 400 kvinnor år 2006. Följande stora arbetsgivare var industri (3 200) samt parti- och detaljhandel (3 000). Den största sysselsättaren av män var industri (ca 7 100 män). Därefter följer byggande (3 700) samt parti- och detaljhandel (3 200). Variationerna i männens sysselsättningsläge var större än kvinnornas p.g.a. strukturen.

2. Förverkligande av KOKO Västra Nyland

Målet med KOKO Västra Nyland är att förbättra områdets konkurrenskraft i samarbete med närområden genom att stärka kohesionsspiralen. Genom att stöda en balanserad utveckling av området och dess näringsstruktur skapar KOKO Västra Nyland samtidigt förutsättningar för främjande av jämställdhet mellan könen bl.a. genom att främja sysselsättning av båda könen, möjligheter att kombinera familje- och arbetsliv, arbetsplatsförsörjning, möjligheter till distansarbete samt närlogistik. KOKO Västra Nyland skapar förutsättningar för välfärd i alla livsskederna genom att satsa på den unga generationen i form av utbildning, den äldre generationen i form av hälsovård och lättillgänglighet samt alla åldersklasserna i form av användarvänlig service.

KOKO Västra Nyland har utvecklats genom att uppmuntra till deltagande samt med hjälp av en mångsidig skara av aktörer, bl.a. kommundirektörer och kommunala beslutsfattare, företagscentraler och handelskamrar, arbetskraftsbyråer samt utbildningsaktörer och olika organisationer inom området. Olika synvinklar har sökts hos både manliga och kvinnliga aktörer.

Också programmets genomförande stöder sig på en bredbasig skara av aktörer. Den mest täckande aktören kommer att utgöra det årliga Regionforumet och det sk. framtidsforumet som en del av regionforumet. För det praktiska genomförandet av programmet svarar en projektchef utgående ifrån styr- och verksamhetsgruppernas anvisningar tillsammans med en arbetsgrupp som bildas av de olika deltagarna. I genomförandet deltar både män och kvinnor. Endast verksamhetsgruppen som bildas av områdets kommundirektörer består uteslutande av män. Därför är det speciellt viktigt att garantera en tillräcklig representation av båda könen i det övriga arbetet.

3. Spetsteman

KOKO Västra Nyland koncentrerar sig på tre delområden för utvecklande av konkurrenskraft. Det första delområdet, Välmående Västra Nyland, koncentrerar sig på den traditionellt kvinnodominerade välfärdssektorn och det andra, Teknologiska tillämpningar, på traditionellt mansdominerad industri. Det tredje delområdet, dvs. Användarbaserad service, är det neutralaste temat med tanke på könen. Med tanke på helheten är det bra att delområdena täcker de centrala verksamhetsområdena för båda könen, men det är naturligtvis inte tillräckligt. För att hindra indirekt stärkande av traditionell arbetsfördelning ska delområdena speciellt stöda jämlik utveckling. Med tanke på framtiden har de nya generationerna med sina nya värden en central roll i detta, liksom aktivt stödande av icke typiska företag med tanke på nyläget. KOKO Västra Nyland kan svara mot dessa utmaningar genom genomskärande utvecklingsåtgärder som betonar anteciperande och utvecklande av utbildning samt stödande av företag genom företagsforumverksamhet och användarbaserad service. Genom MBT-verksamheten kan därtill garanteras en helhetsmässig utveckling av verksamhetsmiljön.

3.1. Välmående Västra Nyland

Förutom välmåendeservice omfattar temahelheten också turism- och kulturservice. Hälso- och socialservice sysselsätter de flesta kvinnorna i västra Nyland. Detta delprojekt har en speciellt stor betydelse med tanke på sysselsättning av kvinnor. Å andra sidan använder kvinnorna också oftare omsorgsservice p.g.a. av sin längre livstid.

Målet med temat är att främja bildande av nätverk. Inom en kvinnodominerad bransch främjar detta mål uttryckligen bildning av nätverk mellan kvinnor, både mellan företag och mellan aktörer på den offentliga nivån. När könssynvinkeln synliggörs, lyfts också männens roll fram i ett sådant kvinnodominerat nätverk. Jämställdhetsplaneringen gäller också kvinnodominerade branscher.

Målet med temat är också att förnya utbildningen inom välmåendebranschen och förbättra konkurrenskraften och kvaliteten. Inom dessa finns en verklig möjlighet att påverka välmåendebranschens attraktivitet också ur männens synvinkel, varvid skillnaderna mellan de olika branscherna minskar. Det centrala problemet gällande åtskiljning av könen inom arbetslivet utgör de olika värderingarna och lönesättningarna på olika branscher. Genom att sträva efter hög kvalitet och lockande service samt utnyttjande av kommersiell välmåendeservice, bl.a. genom anknytning till turism, främjas, förutom en positiv image av branschen, också bättre sysselsättningsläge och lönenivå genom förbättrad konkurrenskraft.

3.2. Teknologiska tillämpningar på området

Industrin är den största sysselsättaren av män i västra Nyland, men också den näst största sysselsättaren av kvinnor. Teknologin som temaområde koncentrerar sig på metallindustri och miljöteknologi. Speciellt metallindustrin har traditionellt varit en mansdominerad bransch. Stödandet av industrin främjar speciellt sysselsättning av män. Detta har en stor betydelse för förebyggandet av ett vida identifierat problem som gäller speciellt män, dvs. risken för utslagenhet.

I samband med kartläggningen av kompetensbehov kan diskuteras orsakerna till mansdominansen inom metallbranschen samt olika sätt att främja också kvinnornas intresse för branschen genom utbildning. Detta åtgärdas genom att söka tillväxtföretag inom industrin på området. Kön eller företagets engagemang i könsensitivitet t.ex. i form av en jämställdhetsplan kan användas som ett kriterium i samband med identifiering och stödande av dessa tillväxtföretag. Inom företagservice kan också satsas på utvecklande av service och nätverk riktade speciellt till kvinnliga företagare.

Miljöteknologin utgör en framtidsbransch. Inom denna bransch är möjligheterna att överskrida könsgränserna goda också i framtiden, eftersom det inte finns någon etablerad praxis i form av en mans- eller kvinnodominerad bransch, utan satsningarna skapar en ny könsneutral verksamhetsbransch genom att jämställt beakta båda könen. På detta kan satsas speciellt genom att utveckla utbildning samt genom att stöda nya företag.

3.3. Användarbaserad service

Med användarbaserad service som riktas till konsumenterna avses bl.a. handels- och välmåendeservice, informationsintensiv service till företagare samt också det breda serviceutbudet inom kommunsektorn i vars utveckling medborgarna jämlikt fullmäktigas att delta. Åtgärden innebär startande av Living Lab -verksamhet. Detta arbete ska vara köns sensitivt, vilket förutsätter en täckande deltagarskara samt beaktande av hur kvinnornas och männens behov som serviceanvändare avviker t.ex. ifråga om den datateknik som används eller den service som behövs.

4. Genomskärande utvecklingsarbete

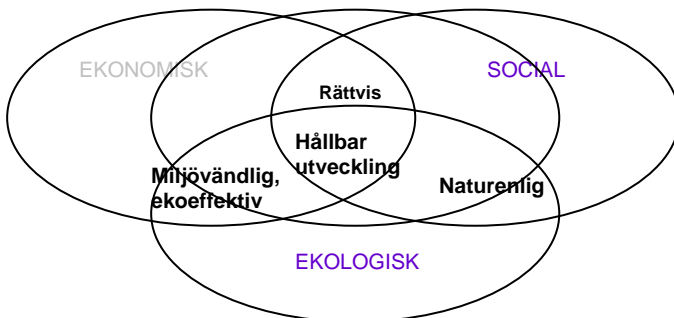
Förslaget är att förarbetet förverkligas i form av ett forum. Målgruppen utgörs av dem som utför och utnyttjar förarbetet på området. För företagare ordnas också företagsforumverksamhet. Ur könssynvinkel är det viktigt att säkerställa att båda könen har tillräcklig representation i verksamheten. De teman som forumen behandlar ska också gälla båda könen på samma sätt. Ett sätt att utnyttja förarbetsforumet är att rikta utbildningen med tanke på framtida behov. Inom detta arbete ska också satsas på överskridande av traditionella könsgränser, bl.a. genom att utveckla utbildningens innehåll och branschernas image så att de lockar båda könen.

Inom MBT-planeringen eftersträvas en balanserad områdesstruktur. Genom utvecklande av livsförhållanden skapas förutsättningar för familjernas välfärd bl.a. genom att satsa på tillgänglighet och närlogistik.

Tema	Viktigt med tanke på könssynvinkeln
Välmående Västra Nyland	Bildande av nätverk (kvinnor) Sysstämning, bl.a. lockande av män till branschen Image, attraktivitet Utvecklande av utbildning Kvinnor som användare av välmåendeservice
Teknologiska tillämpningar på området	Sysselsättning av män Utvecklande av utbildning så att den lockar också kvinnor Stödande av tillväxtföretag Definition av miljöteknologi som branschhelhet
Användarbaserad service	Könsspecifika behov och förverkligande Täckande deltagarskara
Förarbete	Täckande deltagarskara Behandling av mångsidiga teman
Utbildning	Attraktivitet (genom beaktande av båda könen) Innehåll (genom stödande av spetsteman)
MBT-planering	Närlogistik Tillgänglighet

Bedömning av miljöverknings

Med hållbar utveckling avses en balans mellan social, ekonomisk och ekologisk utveckling. Balans eftersträvas i praktiken genom små steg med betoning på naturenlighet, miljövänlighet eller rättvisa inom olika dimensioner. Tankegången kan illustreras med figuren nedan.

Figur 1: Hållbar utveckling med olika dimensioner
(Tillämpning av Bruntlands kommitté © Tarja Meristö)

Ur KOKO-programmets synvinkel betonas rättvisa inom kohesion och miljövänlighet inom konkurrenskraft. En mera ingående KOKO-indelning lyfter fram fyra dimensioner som betonar hållbar utveckling (ekonomisk, social, ekologisk) något olika:

- Människornas hälsa, livsförhållanden och trivsel (social/ekonomisk)
- Jordmån, vatten, luft, klimat, växtlighet, organismer, naturens mångfald (ekologisk)
- Samhällsstruktur, bebyggd miljö, landskap, stadsbild, kulturarv (ekologisk/social)
- Utnyttjande av naturresurser (ekonomisk/ekologisk)

Också dessa fyra kriterier överlappar delvis varandra och t.ex. bebyggd miljö och landskap påverkar människornas trivsel och utnyttjande av naturresurser och naturens mångfald.

I internationella miljölinjedragningar har allmänt godkänts fyra temaområden: vatten, luft, markanvändning och biodiversitet för ekologisk bedömning. OECD-länderna kommer också att ta i bruk buller, fast buller är lokalt och kumuleras inte liksom de övriga temaområdena.

I det följande behandlas frågor gällande dessa delområden först på en allmän nivå i västra Nyland. Sedan presenteras en sammanfattning i form av en tabell av huvudteman i KOKO-ansökan för västra Nyland.

Frågorna gällande vatten gäller numera närmast vattendragens tillstånd under isfri tid, och konkretiseras i tillväxten av blågröna alger. Förutom för lokal boendetrivsel har detta i sin tur verknings på bl.a. efterfrågan av turismservice. Tillväxten av blågröna alger är fosforbegränsad, och tillståndet i området vattendrag hänför sig till största delen till området egna fosforutsläpp. Största delen av utsläppen härstammar från jordbruk, samt i någon mån från övrig diffus belastning, såsom ett stort antal fritidsbostäder. Det har utvecklats metoder för att åtgärda fosforutsläpp. Belastningen ökas också av för små lokala reningsverk som inte fungerar tillräckligt effektivt. Ifråga om hushållsvatten finns det inga betydande problem på området.

Frågor gällande luft gäller numera utsläpp av växthusgaser, närmast koldioxid, som ansluter sig till energianvändning och trafik. P.g.a. luftens globala natur ska det fästas uppmärksamhet vid driften, produktionen kan finnas på annat håll, t.ex. i fråga om elenergi torde västra Nylands självförsörjningsgrad vara ca 20 %. Betydelsen av småpartiklar och radon för luftens

25.9.2009

hälsoverknningar har framhävts under senare år, eftersom båda redan visat sig vara större nationella dödsvallare än trafik. Åtgärderna ifråga om luft ansluter sig till boende, planläggning och logistik. Ifråga om trafik utgör banlösningarna samt regionnätverket centrala åtgärder.

Ekologiskt ändamålsenlig markanvändning är en viktig detalj genom vilken befolkningen på området tillsammans kan minska sin miljöbelastning. Det är fråga om planläggning och implementering av planer, trafikarrangemang, återanvändning och behandling av avfall. Markanvändningen utgör ett område inom vilket det sk. traditionella tankesättet står mest i strid med ekologiska mål, glesbygdsbosättning som exempel.

I fråga om biodiversitet finns det ett specialobjekt på området som det ska värnas om, Pojoviken, som är unikt också internationellt, en fjordaktig vik med lager av sött vatten och havsvatten.

Bullerfrågorna ansluter sig närmast till trafik och största delen av bullret kan numera elimineras med hjälp av passiva skydd. Å andra sidan ska det ses till att skydd inte behövs genom planläggning. Det eventuella flygfältet utgör en specialfråga.

I det följande en sammanfattning av huvudteman i västra Nylands KOKO-ansökan ur synvinkeln av hållbar utveckling.

Huvudteman i ansökan	Temat för hållbar utveckling	Mätare och uppföljning
Välmående Västra Nyland	markanvändning: regional planläggning, vidare samarbete gällande återanvändning och avfall	Kan detta startas?
	luft: energiförbrukningens effektivitet hushåll	MWh/person/år,
	industri	Ändring i BNP/ GWh-ändring %
	Anvisningar för vedeldning	Sotarsystem
	Radon, förbud att planlägga bostadsbyggnader	Kan detta startas?
	Kontroll av byggnadsbestånd	Byggnadsinspektion
	vatten: fosfor (P) ny odlingsteknik	Forsforbelastningen på Svartå och Ingarskilå (kg/år)
	regionavlopp	Kan detta förverkligas?
	biodiversitet: Pojoviken	Kan den nuvarande situationen bevaras?
	buller: planläggning av bosättning	Undantag
Teknologiska tillämpningar på området	Återvinning och sortering av avfall	Material till avstjäpningsplats/kg/invånare/år
	Avfall till energianvändning	Kan detta startas?
	Småpartiklar från vedeldning	Anläggningarnas konstruktion och underhåll
	Radon; byggnadsteknik	Register över lungcancerfall
	P från jordbruk: ny teknik	Uppkomst av piloter
	Bostadsenergi: jord- och luftvärme	Installerade anläggningar (st)
Användarbaserad service	Avloppssystem på glesbygdsområden	Konditionsgranskningar
	Jord- och luftvärmeservice	Ekonomiska jämförelser och rådgivning
	Belastning från evenemang och turism	Uppstår det företag?

Tabell 1: Huvudteman i ansökan för KOKO västra Nyland med tanke på bedömning av miljöverknningar.

"Kohesionsspiralen" har valts som grund för programmet bland framtida utvecklingsalternativ för västra Nyland. Kohesionsspiralen är också det bästa på lång sikt med tanke på ekologisk hållbarhet, fast vissa andra alternativ kan erbjuda förmåner på kort sikt. Kohesionsspiralen är samtidigt det enda alternativet genom vilket det är möjligt att nå idén om hållbar utveckling, dvs. balanserad social, ekonomisk och ekologisk utveckling. Huvudansökans tabell för

25.9.2009

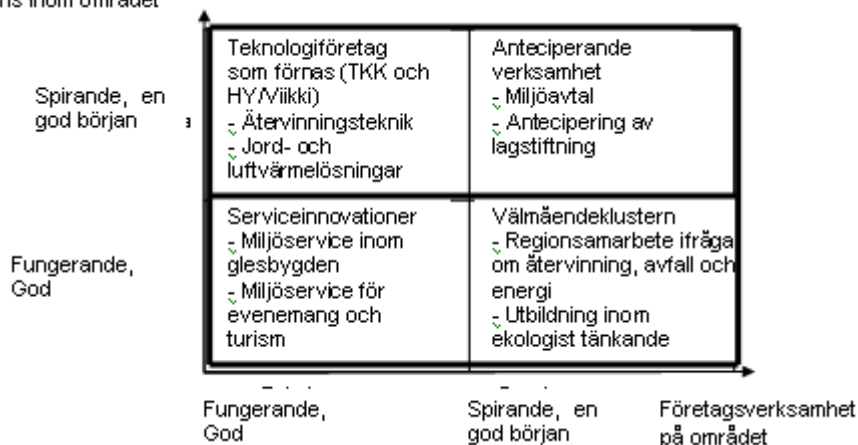
mål/uppföljningskriterier lämpar sig också för ekologisk granskning kompletterad så att som en genomskärande aktivitet inom utvecklingsarbetet medtas också ekologisk medvetenhet, som är både utbildnings- och verksamhetsfråga. Som ett uppföljningskriterium lämpar sig hur väl kommunerna följer statsrådets principbeslut gällande främjande av hållbara val inom offentlig upphandling (se följande tabell med kompletteringar).

Spetsstema	Åtgärder
Välmående Västra Nyland	1. Företagsamhet inom omsorg 2. Turismens pärlband – skapande branscher/kultur 3. Regionens image, trivsel, inläring/utbildning
Teknologista tillämpningar på området	1. Metallandet Högfors - Hangö 2. Utnyttjande av miljöteknologi
Användarbaserad service	1. Nya sätt at producera service / framtida kommunalservice, serviceproducenter som bildar kedjor 2. Stödande av företagsamhet, innovationsplattformar
Genomskärande teman	
MBT	1. Utvecklingsbilden gällande markanvändning 2. Mark- och bostadspolitiska program
Genomskärande utveckling	1. Framtidsforum – systematisering av verksamhet 2. Gemensamt forum för aktörer inom företagsservice och företagare 3. Regionmarknadsföring 4. Sysselsättning av ungdomar
Utbildning	1. Ett garantisystem för utbildning av ungdomar 2. Koordinering av vuxenutbildning
Ekologisk medvetenhet	1. Kommunala anskaffningar 2. Skapande av miljöbarometer

Tabell 2: Genomskärande teman i ansökan för KOKO Västra Nyland kompletterade med ekologisk medvetenhet.

I kompetens- och miljöverksamhetsmatrisen för området har placerats exempel på centrala temaområden ur miljösynvinkel, t.ex. serviceinnovationer kan riktas till miljöservice för glesbygdsområden eller teknologiföretag som förnyas kan specialisera sig på återvinningsteknik eller jord- och luftvärmelösningar. Inom t.ex. förebyggande verksamhet igen är det skäl att rikta uppmärksamheten på innehållet i kommande lagar och avtal med följdverkningar. En väsentlig fråga utgör också utbildning av aktörer inom välmäendeklustren och rådgivning i miljöfrågor.

Kompetens inom området

Figur 2: Kompetens / företagsverksamhet i västra Nyland enligt miljöverkningsanskrifens behov.

25.9.2009

Flera åtgärder gällande ekologiskt hållbar utveckling kräver uttryckligen ett omfattande samarbete, eftersom effektiv verksamhet förutsätter stor skala jämfört med vår befolkningstäthet, avfallsbränning som exempel. Den andra synvinkeln utgörs av kompetens; man ska liera sig med forskning och andra motsvarande aktörer, t.ex. fosfor från jordbruk begränsas som bäst i Egentliga Finland för att iståndsätta skärgårdshavet, men nödvändig teknik utvecklas inom TKK och HU. Om klimatförändringen framskrider enligt prognoserna, ökar extrema väderfenomen. Detta har först nu börjat beaktas inom planläggning, dagvattenhantering osv. i hela landet. Erfarenheter ska därför sökas längre ifrån, från Tyskland och UK där extrema väderfenomen börjar vara beklagligt vanliga.